

Cu privire la *Bronzes*, Principesa Maria Laetitia Bona-
parte, adresează poetului, din Vichy, scrisoarea următoare:

Vichy, Hotel du Parc
1898, 16 Iulie

«Domnule și ilustre confrate,

«Am întârziat să vă răspund la scrisoarea cu care înso-
țești fermecătorul volum *Bronzes*. Boala m'a oprit să vă
«trimit mai curând mulțumirile mele.

«D. Robert Bascoul a trebuit să vă scrie, cred, cât sunt
«de simțitoare dovezilor de simpatie ce-mi dați. Fiți sigur
«că voi urma totdeauna cu interes lucrările marelui poet
«român. Scrieți-mi cât de des.

«Voi crede că am reafiat pe scumpul meu prieten
«Alexandri.

«A d-v. nouă și vechie prietenă!

«*Maria Laetitia Bonaparte*» (1)

De la repausatul Pierre Quillard, criticul revistei *Le Mer-
cure De France*, și ilustrul ellenist:

«Scumpul meu poet,

«Fă-mi marea prietenie să vii mâine să dejunăm împreună
«în rue Nollet 10. Am eștit spăimântătorul dar prea frumosul
«Thalassa, și cu toate că sunt îngrozit sunt și răpit de
«frumusețea acestei nepieritoare opere.

«Dacă prin răutatea zeilor, n'ai putea să vii, aibi bună-
«tatea să mă vestești astăseară printr'o telegramă.

Cu toată frățeasca admirare

al d-tale

«*Pierre Quillard*»

18 Sept. 1905. Paris

Mult talentatul scriitor francez, pe care o petrecere de
câțiva ani între noi îl făcuse popular, Marc A. Jeanjaquet,
vorbind în *La Roumanie* din 28 Aprilie 1907 despre capetele
de operă ale literaturii universale, zice:

«Nu, nu se scrie fără erudițiune și fără o experiență du-
«reroasă făcută printre oameni, fără ca un mare ideal ce a
«fost apoi sângerat și nimicit, opere ca *Aurelia* lui Gérard
«de Nerval, ca la *Saison En Enfer* de Rimbaud, ca *Serafite*
«lui Balzac, *Calvarul de Fos* al lui Alex. Macedonski, *Satyricon*
«al lui Petronius, *Asinul de Aur*, al lui Apuleu, sau *Récen-
«bilder* ale lui Heine».

Din *Correspondance Hébrétique* din 22... 1906:

«Un literator de origină slavă d. Alexandru Macedonski,
«care a publicat încă de la vârsta de 17 ani versuri foarte
«considerate în România, și care, mai târziu, a făcut să i se
«reprezinte cu mult succes pe scena Teatrului Național
«din București piese de ale sale, a avut o viață din cele
«mai turburate. Aruncat în temniță preventivă în urma unei
«satire politice a sa și achitat sgomotos, notorietatea lui
«literară l'a dus grabnic la popularitate.

«Astăzi, editorul Sansot, publică *Le Calvaire De Feu*, o
«epopee în ale cărei pagini spasmele voluptății se amestecă
«cu lacrimi și cu sânge».

Din revista *Le Mercure De France* ce se bucură între toate
de o mare autoritate în Paris, rândurile de mai jos, pu-
blicate în numărul de la 15 Sept. 1906:

«Publicarea la Paris a operei *Le Calvaire De Feu*, ce tre-
«buia mai întâiu să fie intitulat *Thalassa*, și laudele însem-
«nate ce s'au adus, în chiar această revistă, și în toată
«presa de limbă franceză acestei epopee cugetată și executată
«în timp de 14 ani, în care pe cât ni se spune, autorul și a
«trăit simțurile până la cea din urmă vibrațiune, a repus
«în vedere, pe lângă compatrioții lui surprinși, numele lui
«Alex. Macedonski.

«Cap al unei mișcări literare neo-latine care a susținut
«reîntoarcerea la formula lui Ion Heliade Rădulescu, și
«care luptă ca ortografia limbii române să semene cât mai

«mult cu ortografia limbii latine și cu a celorlalte limbi
«romanice, el s'a declarat cu hotărâre în favoarea etimo-
«logiei contra fonetismului, tocmai pentru a depăși pe
«mulțimi de Templul Artei și Literelor.

«D. Macedonski a provocat împrejururi pornirea celor mai
«mari patimi. A fost pe rând iubit și urât mai mult ca ori-
«care poet și s'au răspândit împrejururi fel de legende și
«defăimări.»

(Va urma)

A. T. S.

Paginile zilei

Observațiile

teatrală...

Nediscutând fondul afirmării mele—care în cadrul notiței
publicate era suficient documentată—d-l Săneacă se mulțu-
mește să atace numai expresia ei, care în definitiv—era so-
licitată de ideea ce-i sta la bază.

Până a se așeza însă la discuții și a ambiționa polemici,
d-l Zamfir ar face bine să-și completeze prin studii cuno-
ștința scrisului și a spiritului limbii românești... și aceasta
pentru însăși onoarea meseriei în care debutează.

Incompetența a înflorit la noi. Eforturile cinstite ale oa-
menilor de bine tind s'o suprimă; presa continuă însă să
întreție speța gazetarului analfabet.

Observațiile acestea în legătură cu d-l Săneacă, ași vrea
să capete în ochii cetitorilor—cărora alt fel le-ași cere scuze
pentru oboseala ce le-ași fi pricinuit-o ocupându-i cu un a-
mănunt—valoarea unei generalități cu privire la un aspect
al culturii noastre.

Dacă observațiile noastre vor avea virtuțea să pue în
mișcare și un gând de îndreptare—toată recunoștința no-
astră se întoarce către d-l Săneacă, care ar putea fi și cel
dintâiu folosit.

Tăblițe

se numesc cugetările și observațiile pe care le pu-
blică în ziarul *Renășterea*, sub pseudonimul *Alcest*,
una din forțele scrisului și gândirii românești.
Ironia, originalitatea punctului de vedere și uneori liris-
mul sunt caracteristicile *Tăblițelor* lui *Alcest*, pe care nu ne
știim să le punem prin verva și causticitatea lor alături de
butadele lui *Chamfort*, iar prin accentul lor lângă parad-
xele lui *Baudelaire*.

de d. George Cair (București, 1918) prețului 3,50 lei.
Patimi Regăsim în genere aceleași mijloace și aceleași ti-
puri, obișnuite prozei d-lui George Cair.

Reamintim, totuși, că eroii d-lui Cair sunt oameni atinși
fiecare de câte'un obicinuit viciu social, dar, în fond, buni,
și de loc primejdioși. Din această cută inherentă unor ca-
ractere mijlocii, rezultă pentru viața năvelor sale o at-
mosferă de împăcare, ce nu e sprijinită—ce e dreptul—de
nici un fel de sbucium moral sau de neliniște superioară.
Oamenii și întâmplările d-lui Cair sunt oameni și întâm-
plări de toate zilele, dar stilul său este cald și lectura sa
plăcută.

T. V.

O campanie furioasă

a început să fie dusă, prin o neînsemnată
foaie a Capitalei. În această campanie s'a
recurs chiar, la falsificarea unei așa zise
citațiuni de texturi din articole scrise în trecut
de d-nul Al. Macedonski; s'au adus Directorului revistei
noastre. cele mai ticăloase defăimări; a fost, apoi, numit
un «*ratut*»; s'a voit a i se da lecțiuni de limbă și de cu-
noștințe ale *uxurilor* noastre străvechi, și «*Literatorului*», i s'a
zis un *pamflet*. Dar, dupe cum în trecut, «*Literatorul*», a fost
revista nemilostivă cu ticăloșia contimporană, el se ridică
astăzi și mai puternic să înfierițe tot ce este răutate, in-
vidie, defăimare, stricare a limbii, corupțiune a sufletelor
și a minței, înjosire a caracterelor și înjosire a marilor
noastre instituțiuni culturale.

Mânia, prin urmare, se explică, dar să fie siguri salariații
Agenției Brănișteanu, că nu mai suntem înainte de război.
Azi, ziarele-revolver nu mai însemnează de cât svârcolirile
de pe urmă ale unei hydre care trage să moară. Ori sub ce
pseudonime, care să simuleze un românism străvechiu,
s'ar ascunde drojdia veninoasă, incultă și hrăpăreață a unui
neam nobil dar nenorocit, nu e bucureștean care să nu știe
cine sunt salariații numitei agenții. Reconstituiri ale unor

1) Nopotă d' frate a lui Napoleon I, azi decedată.

ziare ca «Adevărul», nu se vor mai putea face în București, iar cel vechiu va fi sfâșiat sau ars, îndată ce ar îndrăzni să reapară.

Cât despre viața și opera lui Alex. Macedonski, *Notele și Documentele* pe care «Literatorul» le publică, este pe cale să facă lumina deplină și asupra uneia și asupra alteia. În aceste *Note* și în aceste *Documente*, patru membrii ai Academiei franceze, și cei mai străluciți scriitori occidentali, își desvăluiesc admirațiunea lor nemărginită pentru «*ratatul*» salariaților *Agenției Brănișteanu*.

El este, însuși, singurul dintre poeții și scriitorii noștri al cărui nume este pus alături de cei mai iluștrii autori europeni, și n'are să'l desființeze nici pe el nici pe «*Literatorul*», numita *Agenție*...

În *Paginile zilei* se va urma dar a se aplica, cu aceeași seninătate, fierul roșu al reinălțării literaturii și sufletului românesc, și când se vor ivi talente și simțiri nobile, cu aceeași nepărtinire și vitejie se va face abstracțiune de origina și religiuina celor în cauză...

Censor

Se știe din chiar programul «*Literatorului*», că **Limbă și Tradiție** nu ținem socoteala nici de origină nici de religiuine, în materie literară. Dar neo-românii — fie ei albanezi, greci, bulgari, sau cine știe de ce altă semintie, prin ascendența lor — cum sunt bună-oară israeliții — sub ori ce pseudonime și-ar ascunde ohârșia lor, ar putea singuri să priceapă că se cuvine să fie mai modești când e vorba de cunoștința obiceiurilor, tradițiilor, și limbei noastre.

Ast-fel, unul dintre aceștia, voiește să-mi dea o lecțiune, într-o foaie oare care, cu privire la un fragment de vers din *Noaptea mea de Februarie*. — «*Nu toacă popa'n toacă*», zice el, ei parcliserul, iar faptul că eu spun că «*popa kac'd'n toacă*» este, după părerea lui, o *perlă*.

Și are dreptate, individul: *Perlă*, și este, iar *mârgea*, și numai *mârgea de sticlă proastă ar fi fost, când așa fi zis: parcliserul (suu chiar dascălul), toacă'n toacă*.

De când e limba românească, și de când sunt biserici pe românescul nostru pînănt, s'a zis: «*Popa toacă la biserică*». «*Popa nu toacă de două ori*». — Pe lângă aceasta, dacă le-ar fi fost îngăduit și israeliților să se așeze pe la sate, *pseudonimul* cu pîcina ar fi văzut, dupe cum am văzut și eu și alți creștini, — iar nu odată — pe popă trecându și toaca pe dupe gât, și ocolind, în sfîntitul soarelui, biserica, pe când *parcliserul* e în *clopotniță*, sau... la cărciumă. — Nu au să ne învețe evreii, nici alte neamuri, uzurile și limba — s'o știe.

Ministrul industriei și comerțului d. Grig. G. Cantacuzino. calcă pe urmele marelui și neuitatului său părinte, mult regretatul bun și înțelept român, George Cantacuzino.

Măsurile pe care le a luat, și sârguința ce pune în înaltul post în care a fost chemat, sunt fâgăduitoare ale unei cariere strălucite... S'a spus atât rău despre Grig. G. Cantacuzino, în cât se poate spune, a um, și ceva bine...

Alex. Macedonski

Marea ticăloșie a omorârei Impăratului Rusiei arată deplin ce e *bolșevismul*. Mizerabilii sălbatici omorâseră însă mai întâi Rusia.

Totuși, dacă Rusia a murit, nobila simțire slavă nu s'a stins odată cu ea. Dânsa s'a refugiat în *Ukraina*, și nimic nu face mai multă onoare noului stat de *că rugăciunile funebre* ce s'au ofiat cu mare pompă la Kiev, și în diferitele alte orașe ale acestei țări, pentru odihna sufletului lui Nicolaie al II-lea.

Oricât de slab ar fi fost nefericitul *Czar*, nu trebuia ca nici un rus să uite că el era un Romanov, și că acești *Romanovi*, adesea ori despoți cumpliti, au înghițit o Impărăție mai mare de cât cea romană. au civilizat, pe cât s'a putut, atâtea popoare de neam eterogen, au ridicat orașe strălucite, au fondat Universități, Teatre, Școli și Biblioteci, și că, întocmai ca și Dumnezeu, ar fi trebuit *investați* dacă n'ar fi existat.

Doctor Laurențiu

Revistele de grădină. Pentru ce atâtea Reviste... de grădini? — Adevărul e că, în timpuri normale, numai din vreme în alta se aude de vre una.

Cauzele acestei supra-produceri în genul citat, se pot însă ghici ușor. Când mințile sunt prea încordate de preocupări grave, fie-care simte nevoia unei odihne intelectuale. Însăși supra-producerea ce a fost — la noi — în înainte și după războiu, dovedește că afirmațiunea făcută e dreaptă. Din păcate, mai nici una din ele nu s'a recomandat prin vre-o calitate superioară. Nota, în mai toate, e forțată.

De câțva timp, se anunță ca un *suces colosal*, de *Compania Cigalia*, «*Fetele din Popa-Nan*». În adevăr, aceste fete au adus tot d'auna parale, și ele sunt, pe de asupra, și *fete bune*, căci nimeni nu le mai reclamă *astăzi*, nici chiar drepturile de autor.

Dar ar putea să ne spună d. *Cigalia și Compania sa*, pentru ce nu se pune pe afiș numele autorului?... Era o datorie de respect pentru memoria lui, ca numele său să fie menținut pe afiș. Mă mir că nici o rudă a lui *I. D. Georgian*, n'a protestat, și ce mă miră și mai mult este că «*drepturile de autor*» — ce reprezintă o sumă bunicică — n'au fost până acum cerute de nimeni.

«*Fetele din Popa-Nan*», nu sunt un cap de operă, dar fiind ale lui *I. D. Georgian*, trebuie să rămână ale lui. Și apoi, pe lângă noștiile cari se scriu de la o vreme, sunt încă, pentru *Grădinile de vară* și pentru d. *Cigalia un... succes colosal*...

Iată și câte-va notițe asupra lui *Georgian*:

El a fost, în prima mișcare a «*Literatorului*», un colaborator al nostru, și a lăsat urme destul de adânci în trecerea lui prin viață... A scris, între altele, o comedie în 2 acte, în versuri, intitulată «*Friguroșii*», și ce este o încercare fericită în literatura dramatică a epocii...

Din nefericire, o căsătorie nepotrivită s'a pus în calea lui *Georgian*, și în loc să'l ducă tot mai sus, l'a asvârlit în brațele «*Fetelor din Popa-Nan*», pentru ca d. *Cigalia și trupa sa* să prospere, și fără ca cel puțin numele său să fie luat în seară de cei care se folosesc de pe urma lui.

Luciliu.

Premiu: Deși abia la numărul 6 al aparițiunii sale, «*Literatorul*» a decis a da celei mai bune *Nuvele* un premiu de o sută lei.

De asemenea va fi și un premiu de 60 lei, pentru *Nuvela* ce va fi clasată a II-a, iar pentru cea care îi va urma, unul de lei 40.

Nuvelele vor fi adresate Direcțiunii «*Literatorului*», Calea Dorobanților 23, fără nici o semnătură, purtând numai un *moto* sau o *deviză* în fruntea lor *Deviza*, sau *moto*, va fi repetată pe o cartă de vizită purtând numele autorului și va fi pusă într'un plic închis însemnat cu cifra 2.

Lungimea *Nuvelei* va trebui să nu depășească două coloane de tipar din formatul «*Literatorului*».

Concursul este declarat închis pe ziua de 10 Sept. stil nou a. c.

Numele membrilor Comitetului ce va decernă premiile anunțate, vor fi publicate în numărul viitor.

In curând „Literatorul“ își va sporii numărul paginilor sale, va apărea cu copertă și va căuta să ajungă o *revistă enciclopedică*.

Astfel, dânsul va cuprinde, treptat, o parte economică și una socială.

Negreșit, părții literare i se va da o mai largă precădere, dar nici-una din celelalte ramuri ale activității noastre naționale nu va fi înlăturată.

«*Literatorul*» va mai avea, pe lângă aceasta, și o pagină satirică-umoristică.

În acest mod știm noi să mulțumim cititorilor care ne-au îmbrățișat cu atâta căldură.

Scopul urmărit este dar, cel al întemeierii unei publicațiuni ce va interesa pe fie-cine, și din care va ieși o «*Academie Liberă*», al cărei buletin va fi «*Literatorul*».

Direcțiunea

Redacționale PENTRU RECENSII și BIBLIOGRAFIE, d-nii autori sunt rugați să își trimeată lucrările la redacția «*Literatorului*». MANUSCRISELE ce d-nii autori le trimet redacției, trebuiesc scrise pe o singură pagină și în chip lămurit. «*LITERATORUL*» face schimb cu ori-ce publicație periodică din țară.